teatatud ühingu sulgemise põhjusi, kuid tuleb arvata, et sulgemine on toimunud tegelaskonnas viimasel ajal valitsenud pinge ja vastuolude tagajärjena.

1939. a. aprillis märgiti üle maailma Shakespeare'i 375. sünnipäeva, mille tähistamiseks ajakiri „Teater" Näitekunsti Sihtkapitali ülesandel andis välja Shakespeare'i-erinumbri.

Viimased kümme aastat on meie lavadel ainuvalitsejaks olnud realism. Selle vormi klassiline lihtsus ja eluline ehtsus on kahtlemata kaasa aidanud näitlejate küpsemisele ja teatrikülastajate arvu tõstmisele. Realistlik stiil vastab kõige enam tänapäeva elumõistmisele ja -tunnetamisele. Ent oleme hakanud realismi võtma kuidagi monotoonselt, kitsapiirilisena, kuiva asjalikkusena. Seepärast me näemegi teatris nii vähe individuaalset käekirja, otsingute dünaamilist pinget ja katsetuste julgust. Meid haaraksid ka pateetika ülevus, mõistaandmise sümboolika, romantika heroilisus, mõni impressionistlik laik või teatraalne tinglikkus ja ekspressionistlik aktsent — kui suure teatriisiksuse sünteetiline looming esitaks selle sugestiivselt ja harmoonilise tervikuna.

3.

Puudutame lõpuks lühidalt 1939. a. teist poolt, kui esimese poolaasta närvidesõja meeleoludest jõuti otsesesse sõjaärevusse, olgugi ise erapooletu maa kõrvalejäämist nautides. 1939/40. a. hooaja teatritöö algus ja hooaja avaetendused langesid aegadele, mil nii teatritegelaste kui ka publiku meeleolu oli häiritud, kogu olemine ebakindel ja kuulduste laviin käis kõrgelt. Teatriskäimisele eelistati istuda kodus raadioaparaatide taga ja kuulata kõige värskemaid uudiseid. Septembris-oktoobris teatrisaalid olid pooltühjad ja kassad üpris kasinad. Võrreldes eelmise hooaja sama ajaga vähenes publiku osavõtt kuni 25% võrra. Õnneks ei jäänud meil publiku puudusel etendusi ära, nagu see sündis samal ajal Soomes ja Skandinaavias. Sise- ja välispoliitilise olukorra stabiliseerudes rahunes ka publik ja alates novembrist on publiku osavõtt alatasa kasvanud, jõudes peaaegu eelmise hooaja tasemele. Esialgu ei ole teatritöös veel otseselt märgata sõjaolukorrast tingitud häireid, kuna need annavad ennast tunda hiljem. 1939/40. a. hooaja repertuaar oli koostatud varakult kevadsuvel eelmise hooaja tõusumeeleoludes ja seepärast leiame siit peamiselt väärtuslikke teoseid. 1939. a. teisel poolel on esitatud sääraseid teoseid nagu A. Jakobsoni „Viirastused", H. Raudsepa „Ameerika Kristus" ja „Vedelvorst", M. Metsanurga 60. sünnipäeva tähistamiseks antud „Vagade elu" ja „Haljal oksal", A. H. Tammsaare „Juudit", A. Kivika - A. Annisti „Nimed marmortahvlil", A. Gailiti - A. Särevi „Nipernaadi", O. Lutsu - A. Särevi „Sügis", tõlketeoseist — O'Neilli „Anna Christie", Dostojevski „Kuritöö ja karistus", Shakespeare'i

Eesti kroonika 1939, lk. 89